

Door de tijd heen

Hieronder staan zes politieke denkers (1 tot en met 6), met daaronder zes van hun uitspraken (a tot en met f), in willekeurige volgorde:

- 1 Paus Gregorius VII, als hoofd van de rooms-katholieke kerk verwickeld in de Investituurstrijd
 - 2 Jean-Jacques Rousseau, een verlicht denker
 - 3 Benito Mussolini, de Italiaanse fascistische leider
 - 4 Aristoteles, een Griekse filosoof
 - 5 Thomas Hobbes, een van de verdedigers van het absolutisme
 - 6 Friedrich Engels, een van de grondleggers van het marxistisch socialisme.
- a "Het is niet mogelijk dat de soeverein het verdrag verbreekt. Om die reden kan geen van zijn onderdanen, met het excuus dat het verdrag niet meer geldt, zich onttrekken aan zijn onderwerping aan de soeverein."
 - b "Regeringsvormen die alleen het persoonlijk belang van de heersers dienen, zijn verkeerde regeringsvormen of corrupte vormen van goede constituties. Zulke corrupte vormen zijn despotisch, aangezien de stadstaat een vereniging van vrije mensen is."
 - c "Het volk dat aan de wetten onderworpen is, moet er de maker van zijn. Alleen aan hen die een samenleving vormen, komt het toe de voorwaarden van die samenleving te regelen."
 - d "Heerschappij vraagt om discipline, het coördineren van alle krachten (...); dit verklaart (...) veel aspecten van het praktische functioneren van de staat en de noodzakelijke strenge maatregelen die moeten worden genomen tegen degenen die zich verzetten tegen deze spontane en onvermijdelijke beweging."
 - e "Industrie concentreert eigendom in de handen van weinigen. Het vereist veel kapitaal om de kolossale vestigingen op te zetten die de kleine handelsbourgeoisie ruïneren."
 - f "Twijfelt ook maar iemand eraan dat de priesters van Christus moeten worden beschouwd als de vaders en meesters van koningen en vorsten en alle andere gelovigen?"

2p 9 Zet bij elk politieke denker (1 tot en met 6) de daarbij passende uitspraak (a tot en met f). Noteer alleen de nummers en letters.

Let op! Bij elke uitspraak past één denker.

Gebruik nogmaals de hierboven staande denkers 1 tot en met 6.

De zes denkers staan in willekeurige volgorde.

2p 10 Zet deze denkers in de juiste volgorde, van vroeger naar later. Noteer alleen de nummers.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.